

ใบความรู้ที่ ๑๕ เรื่อง จากบทพากย์เอราวัณ สุนัขประพันธ์กลอนกานท์ (๓)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง บทพากย์เอราวัณ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง จากบทพากย์เอราวัณ สุนัขประพันธ์กลอนกานท์ (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เกณฑ์การประเมิน การแต่งกาพย์ฉับ ๑๖

องค์ประกอบของเกณฑ์ที่ดี การวัดคุณภาพงานประพันธ์ ไม่ใช่วัดแค่ "ความชอบ" แต่ต้องวัดจาก "มาตรฐาน" ๓ ด้าน:

- ด้านฉันทลักษณ์ (Structure) เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุด
  - เกณฑ์: ตำแหน่งสัมผัสครบไหม จำนวนคำครบไหม สัมผัสระหว่างบทถูกต้องไหม
- ด้านเนื้อหา (Content): ความคิดสร้างสรรค์และใจความ
  - เกณฑ์: ตรงหัวข้อไหม? เนื้อหาสอดคล้องต่อเนื่องกันไหม? มีความหมายลึกซึ้งไหม?
- ด้านวรรณศิลป์ (Language): ความงาม
  - เกณฑ์: ใช้คำไพเราะไหม? มีการเล่นเสียงหรือภาพพจน์ไหม? ภาษาสุภาพไหม?

ตัวอย่างการเขียนคำอธิบายระดับคะแนน

- ดีมาก (๔): ถูกต้องสมบูรณ์ ทุกจุด ไม่มีความผิดพลาด
- ดี (๓): ถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่ มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย (๑-๒ จุด) ไม่กระทบภาพรวม
- พอใช้ (๒): มีข้อผิดพลาด หลายจุด (๓-๔ จุด) แต่ยังสามารถสื่อสารได้
- ปรับปรุง (๑): ผิดพลาด มาก จนไม่เป็นไปตามข้อบังคับ

การออกแบบเกณฑ์การประเมิน

การออกแบบเกณฑ์การประเมินผลงาน (Rubric Construction) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ "นิยามความสำเร็จ" ของการแต่งกาพย์ฉับ ๑๖ ผู้เรียนจะได้วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ ๓ ด้าน คือ ฉันทลักษณ์ เนื้อหา และวรรณศิลป์ เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานวัดคุณภาพ ซึ่งจะย้อนกลับมาช่วยพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

๑. หลักการประเมินงานประพันธ์ ๓ มิติ:

- มิติที่ ๑ ฉันทลักษณ์ (Correctness): การนับจำนวนคำ, สัมผัสบังคับ, สัมผัสระหว่างบท
- มิติที่ ๒ เนื้อหา (Content): ความตรงประเด็น, ความต่อเนื่อง (เอกภาพ), ความสมเหตุสมผล
- มิติที่ ๓ วรรณศิลป์ (Arts): การเลือกใช้คำ (การสรรคำ), การเล่นเสียง, โวหารภาพพจน์

๑. การเขียนคำอธิบายระดับคุณภาพ (Rubric Descriptors): เทคนิคการใช้คำระบุคุณภาพ เช่น "ถูกต้องแม่นยำ", "ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่", "มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย", "ผิดพลาดมาก"

ใบความรู้ที่ ๑๕ เรื่อง จากบทพากย์เอราวัณ สุนัขประพันธ์กลอนกานท์ (๓)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง งามล้ำเนรมิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง จากบทพากย์เอราวัณ สุนัขประพันธ์กลอนกานท์ (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หลักเกณฑ์การประเมินการแต่งกาพย์ฉก ๑๖ (สำหรับประเมินเพื่อน)

๑. ความรู้เบื้องต้น: มาตรฐานของกาพย์ฉก ๑๖

ก่อนจะเริ่มประเมิน เพื่อนๆ ต้องเข้าใจ "กฎบังคับ" ของกาพย์ฉก ๑๖ ให้แม่นยำ ดังนี้:

- **คณะ (จำนวนคำ):** ๑ บท มี ๓ วรรค
  - วรรคหน้า: ๖ คำ
  - วรรคกลาง: ๔ คำ
  - วรรคหลัง: ๖ คำ
  - (รวมทั้งบทมี ๑๖ คำ จึงเรียกว่า กาพย์ฉก ๑๖)
- **สัมผัสบังคับ (สัมผัสนอก):**
  - คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒
  - คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ของบทถัดไป (สัมผัสระหว่างบท)

๒. องค์ประกอบที่ให้คะแนน (Rubric Scores)

ในการประเมินผลงานของเพื่อน ให้พิจารณาจาก ๔ ด้านหลัก ดังนี้:

ด้านที่ ๑: ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์ (Format & Prosody)

- **เกณฑ์:** ตรวจสอบจำนวนคำในแต่ละวรรค และตำแหน่งสัมผัสบังคับ
- **จุดสังเกต:**
  - ครบ ๓ วรรคต่อ ๑ บทหรือไม่?
  - จำนวนคำเป็น ๖-๔-๖ หรือไม่? (อนุโลมการนับพยางค์เสียงหนักเบาได้ตามความเหมาะสม)
  - มีสัมผัสสระถูกต้องตามตำแหน่งบังคับหรือไม่?

ด้านที่ ๒: การใช้สัมผัสและความไพเราะ (Rhyme & Rhythm)

- **เกณฑ์:** พิจารณาสัมผัสใน (สัมผัสสระและอักษรภายในวรรค) และจังหวะการอ่าน
- **จุดสังเกต:**
  - นอกจากสัมผัสบังคับแล้ว มี "สัมผัสใน" ที่ช่วยให้เกิดเสียงเสนาะหรือไม่?
  - การเลือกใช้คำส่งผลให้จังหวะการอ่านลื่นไหล ไม่ติดขัด (เสียงวรรณยุกต์ไม่ขัด)

ด้านที่ ๓: การใช้ภาษาและคำศัพท์ (Vocabulary & Diction)

- **เกณฑ์:** การเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับบริบทและความหมาย
- **จุดสังเกต:**
  - เลือกใช้คำได้ตรงความหมาย (ไม่ออกทะเล)
  - ใช้คำสุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ
  - มีการใช้คำโวหาร (คำหลากหลาย) หรือโวหารภาพพจน์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

ด้านที่ ๔: เนื้อหาและความคิดสร้างสรรค์ (Content & Creativity)

- **เกณฑ์:** สาระสำคัญของบทประพันธ์

• จุดสังเกต:

- เนื้อหาตรงตามหัวข้อที่กำหนด
- มีการนำเสนอแนวคิด หรือมุมมองที่น่าสนใจ สร้างสรรค์

๒. ตารางเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

ตัวอย่างตารางจากการออกแบบเกณฑ์การประเมิน สำหรับทำเครื่องหมายประเมิน โดยใช้ถ้อยคำตามตัวอย่างที่กำหนดให้ (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน)

รายการประเมิน (Criteria)	ดีมาก (๓ คะแนน)	พอใช้ (๒ คะแนน)	ปรับปรุง (๑ คะแนน)
๑. ฉันทลักษณ์	แต่งถูกต้องตามแผนผังบังคับทุกจุด (จำนวนคำครบ, สัมผัสบังคับถูกต้อง)	ถูกต้องส่วนใหญ่ แต่อาจมีจำนวนคำเกิน/ขาด หรือสัมผัสเคลื่อนเล็กน้อย (ไม่เกิน ๑-๒ จุด)	จำนวนคำขาด/เกินมาก และวางตำแหน่งสัมผัสบังคับผิดตำแหน่ง
๒. ความไพเราะ	มีสัมผัสในแพรวพราว อ่านแล้วจังหวะสั่นไหล ไพเราะเสนาะหู	มีสัมผัสในบ้าง อ่านแล้วไม่ติดขัด แต่ยังไม่สั่นไหลที่สุด	ขาดสัมผัสใน หรือใช้คำที่อ่านแล้วสะดุด เสียงวรรณยุกต์ขัดกัน
๓. การใช้ภาษา	เลือกใช้คำได้สละสลวย สื่อความหมายชัดเจนและลึกซึ้ง	เลือกใช้คำได้ถูกต้อง สื่อความหมายเข้าใจได้	ใช้คำ ผิดความหมาย หรือใช้คำที่ไม่เหมาะสมกับงานประพันธ์
๔. เนื้อหา	เนื้อหาตรงประเด็น มีความคิดสร้างสรรค์ และให้แง่คิดที่ดี	เนื้อหาตรงประเด็น เรียบเรียงได้ดีตามลำดับ	เนื้อหาวกวน ไม่ตรงประเด็น หรือใจความไม่สมบูรณ์